

Для того, щоб стати суб'єктом власного життя, необхідно найкращим чином використовувати всі ті можливості, які надаються життям і спільною життєдіяльністю у співпраці, підвищення життєвої, громадянської й соціальної активності, що не можливе без усвідомлення передусім своїх ціннісних орієнтацій, пріоритетів, цілей та ідеалів, які визначають життєтворчість, життєстійкість й життєздатність, які підлягають рефлексії, аналізу, оцінці, вихованню, формуванню і корекції. Процес усвідомлення, тобто рефлексія власного життя, уможливорює послідовне емоційно-когнітивне відображення свого актуального життєвого світу у його загальному ціннісно-світоглядному аспекті. Партнерство розглядаємо як баланс інтересів, усіх суб'єктів, зацікавлених у формуванні відповідальних громадян-патріотів незалежної й незламної України, якісній освіті європейського *гатунку*, що досягається завдяки спільноузгодженій соціально значущій цілі, активації соціальної взаємодії щодо формування життєтворчості, життєстійкості й життєздатності особистості в умовах війни та кризових ситуаціях на засадах гуманізму, компромісу та консенсусу, адже любов до дитини, Людини, толерантність, здатність співчувати були і залишаються провідними принципами співпраці.

З'ясовано, що здобувач освіти – є суб'єктом співпраці з педагогами, батьками й учнями колективу й закладу освіти, іншими активними патріотично налаштованими громадянами України, що ґрунтуються на взаємній повазі, довірі, доброзичливому ставленні і взаємній вимогливості, що ініціюють й визначають демократичний спосіб співпраці, є також добровільним, самовмотивованим і рівноправним учасником освітнього процесу, відповідальним за власні результати діяльності й закладу освіти.

Зміст партнерської державно-громадської взаємодії в закладах освіти в умовах самоврядування

*Г. М. Калініна,
науковий співробітник відділу
економіки та управління загальною
середньою освітою
Інституту педагогіки НАПН України*

Партнерська взаємодія суб'єктів освітнього процесу відбувається як процес самомотивованого налагодження співпраці, міжособистісних відносин і продуктивних взаємин для вирішення раціонального вироблення стратегем і шляхів розв'язання соціально значущих проблем, подолання криз і руйнувань, налагодження контактів і обміну інформацією.

Аналіз освітньої практики, інформаційного й наукового дискурсу дає змогу визначити напрями й зміст партнерської взаємодії суб'єктів державно-громадського управління в умовах самоврядування й діяльності ОТГ, їх зміни, що відбулися за умов мирного розвитку сфери освіти й умов воєнного стану в країні, порівняти спільне й відмінне.

Державно-громадська та державно-приватна взаємодія на різних ієрархічних рівнях системи освіти в умовах самоврядування цілеспрямована на забезпечення в закладах загальної середньої освіти:

- рівного доступу здобувачів освіти до здобуття якісної освіти європейського гатунку, як їх конституційного права, незалежно від їх місцезнаходження, місце розташування закладів ЗСО в умовах воєнного часу в Україні;
- об'єднання усіх партнерів, які беруть участь у реалізації ініціатив із подолання наслідків війни в Україні, відновлення й розвитку соціокультурної сфери, зокрема й освіти, створенні безбар'єрного простору як соціальної норми й толерантної взаємодії; залучення усіх зацікавлених сторін, включаючи національні, міжнародні й місцеві, навколо спільного бачення партнерської діяльності шляхом визначення стратегічних цілей, напрямів і контенту такої взаємодії;
- системна модернізація й трансформація освітнього простору, відновлення освітньої інфраструктури, облаштування укриттів у закладах освіти, відбудова зруйнованих чи пошкоджених закладів освіти, їхня архітектурна трансформація в контексті дитиноцентричної концепції відбудови зруйнованих типових шкіл (<https://mon.gov.ua/ua/news/ukritya-suchasnij-dizajn-ta-bezbaryernij-prostir-v-ukrayini-pracyuyut-nad-ditinocentrichnoyu-koncepciyeyu-vidbudovi-zrujnovanih-tipovih-shkil>);
- напрацювання спільного вектору партнерської взаємодії з відбудови закладів загальної середньої освіти на принципах «Build Back Better», організація й проведення Всеукраїнського архітектурного конкурсу «RESET 2022: енергоефективні, зелені школи <https://mon.gov.ua/ua/news/vidbudetsya-konferenciya-reset-vidbuduyemo-shkoli-energoefektivnimi-ta-zelenimi>);
- реформування шкільного харчування у межах проекту Всесвітньої продовольчої продуктивної програми ООН на основі підписаного в 2022 році з Міністерством освіти і науки України Меморандуму про взаєморозуміння та співпрацю для реалізації програми шкільного харчування для понад 60 000 дітей у 420 школах по всій країні (<https://ukraine.un.org/uk/252917>);
- дотримання мовної політики, забезпечення функціонування державної мови у закладах загальної середньої освіти;
- створення безпечного освітнього середовища в закладах освіти, розвиток мережі «класів безпеки», метою якого є забезпечення безпеки життєдіяльності й безпечної поведінки дітей, формування у здобувачів освіти навичок безпеки життєдіяльності, навичок надання домедичної допомоги й вмінь поводження в надзвичайних ситуаціях в умовах воєнного часу й післявоєнний період;
- організація й реалізація програм із надолуження освітніх втрат;
- забезпечення інформаційної безпеки у воєнний час шляхом розвитку критичного мислення, фактчекінгу, аналізу різних джерел інформації для розпізнавання маніпуляцій і пропаганди, декодування фейків;
- організація превентивної роботи з учасниками освітнього процесу, спрямована на запобігання вчиненню дітьми правопорушень і насилля щодо них;
- цифровізація освіти у ракурсі дебіюрократизації та осучаснення освіти в межах ініціативи Міністерства освіти і науки України з відновлення освітнього процесу «Школо, ми разом!» та під'єднання першої освітньої інформаційної системи (ОІС) до провідного Автоматизованого інформаційного комплексу

освітнього менеджменту (АІКОМ) (<https://mon.gov.ua/ua/news/cifrovizaciya-osviti-pershu-osvitnyu-informacijnu-sistemu-pidyednali-do-aikom>);

- цифровізація управлінської й освітньої діяльності суб'єктів освітнього процесу, дистанційне навчання за програмою «Цифрові інструменти» для освітян закладів, створення цифрових освітніх центрів;
- національно-патріотичне виховання здобувачів освіти;
- військова, спортивна й медична підготовка;
- психосоціальна підтримка дітям, їхнім батькам і освітянам тощо.

Результати наукового дослідження з проблеми: ознаки та форми державно-громадської партнерської взаємодії в управлінні закладами загальної середньої освіти

*Л. М. Попович,
науковий співробітник
відділу економіки та управління
загальною середньою освітою
Інституту педагогіки НАПН України*

• У процесі виконання науково-дослідної роботи і досягнення мети дослідження здійснено *апробацію* виявлених і обґрунтованих типових ознак та інноваційних форм партнерської взаємодії в реалізації ДГУ між державними установами, громадськими інституціями, приватним сектором і ЗЗСО, зокрема:

• партнерська взаємодія закладів освіти з батьками за участю місцевої спільноти, громади, бізнесу, громадських і приватних організацій, які є активними учасниками в налагодженні освітнього процесу й життєдіяльності закладів загальної середньої освіти і є, на нашу думку, педагогікою партнерства: державно-громадського та державно-приватного;

• на державному, регіональному і місцевому рівнях, громадським сектором, громадськими об'єднаннями, асоціаціями, спілками, волонтерськими організаціями, благодійними фондами та бізнесом здійснюється в освітніх проєктах на основі законодавчих актів і рівноправних угод;

• партнери на взаємовигідних умовах розвивають і удосконалюють

• матеріально-технічну базу закладів загальної середньої освіти: будівництво, реконструкцію, капітальний і поточний ремонт, утримання, оснащення навчальних кімнат; надання освітніх послуг, медичного обслуговування, організацію харчування, підвезення учнів і педагогів тощо; здійснюють безоплатне надання товарів і послуг: мультимедійного обладнання, комп'ютерної техніки тощо;

• залучають бюджетні та позабюджетні кошти з різних джерел, не заборонених чинним українським законодавством; запрошують висококваліфікованих фахівців з інших установ, особливо з вищих закладів освіти й фахівців з організацій-партнерів.

Виявлено і встановлено, що взаємодія державних органів управління освітою, громадського та приватного сектора відбувається у таких правових формах: участь у нормотворчій діяльності держави, яка забезпечується участю у розробленні та обговоренні проєктів нормативно-правових актів; передавання